

Aktiivne kesknõor, salapärase MTÜ-de asutaja, maakler ja karskustegelane. Kes on peaministri büroo uus juht Tanel Kiik?

Merilin Kruuse

reporter-toimetaja

Jüri Ratase büroo juht Tanel KiikFoto: Andres Putting

Peaminister Jüri Ratase bürood asus juhtima **Taavi Rõivase** büroojuhi **Kairi Uustulndi** asemel **Tanel Kiik** (27), kes seni töötas Ratase nõunikuna riigikogus. Kes ta aga on, mida ta teinud on, millega silma paistnud?

Kiik sündis 23. jaanuaril 1989. Ta õppis Kadrioru saksa gümnaasiumis, mille lõpetas 2007. aastal. Poliitika vastu tundis Kiik huvi juba enne kooli lõpetamist: esimesel kesknõorte

üritusel käis ta 2005. aastal ja 2006. aastal liitus ta Keskerakonna noortekoguga. „Mind valiti peagi organisatsiooni peasekretäriks ja korduvalt ka juhatuse liikmeks,” meenutas Kiik.

Eesti Päevalehe veebiportaalis ilmus Kiige sulest 2006. aasta sügisel kaks arvamuskirjeldust. Neist esimeses pahasid ta selle üle, et [Toomas Hendrik Ilves](#) Euroopa Parlamendist Eesti presidendiks meelitati ja seejuures Arnold Rüütlile tema hinnangul liiga tehti. 2007. aasta veebruaris kirjutas Kiik Eesti Päevalehe veebiportaalis pronksõdurist ja sõnas, et monumentidega võitlemine ei tule kasuks kellelegi peale Putini.

Kohe pärast keskkooli, 2007. aasta augustis liitus 18-aastane Kiik ametlikult Eesti Keskerakonnaga. Ta oli juba Keskerakonna noortekogu kesklinna klubi liige ning nüüd alustas ta tööd ka Keskerakonna büroos referendi ja infospetsialistina. Samal sügisel alustas Kiik Tallinna ülikoolis sotsioloogia õppimist.

Keskerakonna büroos töötades panustas Kiik enda sõnul büroo igapäevatöö korraldamisse ehk tegeles näiteks andmebaaside, kodulehe muutmise, ürituste korraldamise ja pressiteadete koostamisega. Samuti aitas ta läbi viia valimiskampaaniaid. „Sel ajal omandasin palju vajalikke teadmisi ning uusi sõpru ja tutvavaid, aga meelde on jäänud ka väga pikad tööpäevad,” märkis Kiik.

2008. aasta kevadel kaalus Kiik Keskerakonna noortekogu esimeheks kandideerimist. Keskerakonna kongress toimus mais, [Kiik seadis seal esmalt oma kandidatuuri üles](#), kuid taandas end siis Mikk Pikkmetsa kasuks. Noortekogu esimeheks valiti tagasi [Siret Kotka](#), uueks peasekretäriks sai [Priit Kutser](#). Kiik valiti aga 21 kandidaadi seast kaheksaliikmelisse juhatusse, kuhu valiti ka näiteks [Olga Ivanova](#) ja toonane Kristiine linnaosa vanem [Mihhail Korb](#). Tollel kongressil võeti vastu ka uus põhikiri, mille töötas välja põhikirjakomisjon eesotsas just Tanel Kiigega.

Töö büroos jätkus, valimised lähenesid. 2008. aasta oktoobris ilmus Eesti Päevalehes lugu „Keskerakonna noorte vimka: „Juhi nagu Ansip!”, mis rääkis iroonilisest *flash*-mängust, kus mängijal tuli toonase peaministri Andrus Ansipina kõrvale põigelda poliitiliste probleemide eest. Partei eesmärke mäng just ei tutvustanud, aga igal juhul osutus see äärmiselt populaarseks. Domeeni juhina [guansip.eu](#) oli registreerinud Keskerakonna noortekogu juhatuse liige Tanel Kiik.

Veidrad mittetulundusühingud

Esimese hooga kahtlemata küsimusi tekitav on see, et 2008. aasta novembris lõi 19-aastane Kiik Keskerakonna liikmena koos endise koolikaaslase ja samuti Keskerakonda kuulunud Regon Ruutmaga, kes tol ajal oli Põhja-Tallinna linnaosavalitsuse avalike suhete juht, kaks kummalise nimega mittetulundusühingut: MTÜ Reforminoorte Toetuselts, mille eesmärk oli kirjade järgi korraldada noortele koolitusi, ja MTÜ Tööliste, Talupoegade ja Madruste Selts.

Kiik selgitas Delfile, et tema aitas need mittetulundusühingud asutada, andes selleks oma allkirja, kuid nende juhtimise ega tööga pole ta kunagi kokku puutunud. „See on võrreldav erakonna asutamisega – see tähendab, et oled organisatsiooni loomisega nõus, aga see ei tähenda, et selle tegevust juhtima või korraldama hakkad,” kommenteeris Kiik, kes nentis, et MTÜ-de nimevalik on kummaline. „See kõlab rohkem mingi nalja moodi ausalt öeldes,” lausus ta.

Millega need MTÜ-d tegelesid, Kiik enda sõnul ei tea. „Aga kui Te allkirja panite, kas Te siis ei uurinud, mis eesmärgiga need MTÜ-d luuakse?” – „Te küsite asju, mis olid kaheksa aastat tagasi. Kui Te küsite, mis ma toona ütlesin või mõtlesin, siis ... ma töötasin toona erakonna büroos, kus olid üsna kiired ajad, nii et ma kardan, et ma tegevusplaani kui sellist ei ole kunagi näinud. Ma ei tea, kas see on üldse olemas,” vastas Kiik.

MTÜ Reforminoorte Toetuselts majandusaasta aruandes on kirjas, et 2009. aastal toimus üks suurem koolitus, kuid pärast seda kadus eestvedajatel huvi ja MTÜ saadeti likvideerimisele. Tolle väidetava ühe koolituse jaoks saadi annetusi ja toetusi 33 500 krooni (2100 eurot), mis kulutati peagu viimse kroonini ära. Annetuste ja koolituse kohta peaks rääkida oskama Reforminoorte Toetuseltsi asutajaliige Regon Ruutma, kes oli ühtlasi selle juhatusse liige.

Ruutma ütles Delfile, et raha tuli annetajalt ja kulus ühele seminarile. Kes aga raha annetas ja mis selle eest täpselt tehti, Ruutma enda sõnul ei mäleta. „Võimalik, et annetaja oli Keskerakond, see oli kaheksa aastat tagasi ja ei mäleta enam. Ilmselt oli tegu mingi poliitika-teemalise seminariga. Mis täpsemalt, ei mäleta,” kommenteeris Ruutma. Miks valis kesknäär MTÜ nimeks Reforminoorte Toetuseltsi? „See oli lihtsalt nimi, vabalt oleks võinud olla ka MTÜ Delfi Ajakirjanike Toetuselts,” ironiseeris Ruutma.

Praeguseks on mõlemad MTÜ-d likvideeritud. Need loodi 2008. aasta novembris ja kustutati 2013. aasta septembris.

Vilja Savisaare ja Priit Toobaliga kohvikus

Töötades Keskerakonna büroos muu hulgas pressiesindajana, sattus Kiik ka meediasse. 2008. aasta märtsis, mil ta oli kesknäärte kesklinna klubi aseesimees, kritiseeris ta reforminoorte Keila klubi asutamiskonverentsi, mida peeti Õhtulehe teatel koos ohtra alkoholiga. Kiik teatas, et oravad rikkusid noorpoliitikute maine.

Järgmisel aastal kommenteeris Kiik juba küsimusi, millega meedia ise Keskerakonna poole pöördus. Näiteks kommenteeris Kiik selliseid teemasid nagu miks ei lahkunud kesknäär kooli juurest agiteerimast ka direktori palve peale ja miks hoiab Katrin Siska Edgar Savisaare vihmavarju.

Kiik läbis ka Keskerakonna toonaste juhtfiguuride, esileedi Vilja Savisaare ja peasekretär Priit Toobaliga, ja Kroonikas ilmus 2009. aasta veebruaris lugu, mis rääkis sellest, et Savisaar, Toobal ja Kiik käisid pärast Pärnus toimunud Keskerakonna noortekogu üritust üheskoos Suure-Jaanis söömas. Kiige sõnul oli ringsõite ja kohtumisi toona väga paljudes maakondades, sest ta juhtis Vilja Savisaare eurovalimiste kampaaniat.

Vilja Savisaarega sai Kiik toona ilmselt väga hästi läbi, sest sama aasta juulis tuli uudis, et Kiik suundub eurosaadik Vilja Savisaare nõunikuks. „Vilja Toomast (toona Savisaar) tegi mulle tõepoolest ettepaneku Euroopa Parlamendis tööle asuda ning olen talle selle eest väga tänulik. Tundsin siiski, et ma pole 20-aastasena selleks väljakutseks piisavalt küps ning loobusin,” lausus Kiik.

Keskerakonnast lahkumine

2007. aastal alustatud sotsioloogiaõpingud jättis Kiik 2009. aastal pooleli, sest Keskerakonna büroos oli töötulv sedavõrd suur. „Töötasin toona mitmel positsioonil korraga ning päevas ei

olnud lihtsalt piisavalt tunde, et loengutesse jõuda,” sedastas Kiik. 2009. aastal töötas ta nimelt lühemat aega ka riigikogu Keskerakonna fraktsiooni sekretärina.

2009. aasta septembris jättis Kiik aga nii Keskerakonna büroo kui ka fraktsiooni selja taha ja astus erakonnast välja, sest ta ei olnud rahul parteis valitseva despootliku juhtimisstiiliga. Kiik oli erakonnas olnud umbes kaks aastat ja selle aja jooksul oli tema sõnul lahkumiseks kogunenud põhjuseid nii palju, et neist saaks kirjutada vähemalt ühe raamatu.

Kiik polnud sugugi rahul Keskerakonna toonase valimiskampaaniaga, öeldes, et valitsust poleks tohtinud kritiseerida stiilis „Ansip on loll ja paha, aga Edgar on tubli ja tark”, kuna see oli liiga primitiivne. Kiik avaldas arvamust, et arvestades olukorda riigis ja Keskerakonna kampaania maksumust, oleks vähegi läbimõeldum tegevus toonud võidu vähemalt pooltes Eesti maakondades, mitte üksnes neljas.

Keskerakonna puudustele viidates tõi Kiik välja Briti ajaloolase Lord Actoni tsitaadi „Võim rikub inimest ja absoluutne võim rikub teda absoluutselt.” „Ma usun, et on üheselt mõistetav, keda ma silmas pean,” lisis ta. Vast pole siis imestada, et Kiik hiljem just Edgar Savisaare vastasleeri heaks tööle hakkas.

Tähelepanuväärne on, et Kiik lahkus erakonnast vaid mõni nädal enne kohalike omavalitsuste volikogude valimisi, kus ta siiski ka ise Keskerakonna nimekirjas Tallinna linnavolikokku kandideeris ja 30 häält kogus. Uudisekännise ületas toona see, et vahetult pärast erakonnast välja astumist läkitas Kiik Tallinna ülikooli tudengitele kirja, milles nimetas end parteituks ja sõltumatuks kandidaadiks. Samal ajal oli ta riigikogu kodulehel jätkuvalt tituleeritud kui Keskerakonna riigikogu fraktsiooni sekretär.

Põige sotside ridadesse

Vaid poolteist kuud pärast Keskerakonnast lahkumist liitus nüüdne peaminister Jüri Ratase büroojuht aga hoopis Sotsiaaldemokraatliku Erakonnaga. Sotside ridades oli Kiik üksnes neli kuud – 2010. aasta märtsis astus ta ka SDE-st välja. „Mõtlesin algselt poliitikas jätkata, kuid jõudsin järeldusele, et vajan vaheldust ja töökogemust ka mujal. Seetõttu otsustasin poliitikavälise tegevuse ning kinnisvaravaldkonna kasuks,” sõnas Kiik, kes poliitikaga tegi selleks korraks lõpparve.

Seejärel töötas Kiik maaklerina, ja see töö meeldis talle sedavõrd, et kui ta 2012. aastal asus tööle riigikogu aseesimeheks valitud Jüri Ratase nõunikuna, siis jätkas ta ka maakleritööd ning kuigi nüüd ta enam ses vallas ei tööta, siis kahe ettevõtte juhatuses on ta praegugi. Alates 2010. aasta kevadest on Kiik OÜ Home For You omanik. Möödunud aasta suvel lõi Kiik koos endast kaks aastat vanema antropoloogist venna Lauriga ka OÜ Mirri, mis on seni tegelenud giidi- ja tõlketöö ning kinnisvara valdkonnaga.

Ettevõtlusega juba tuttav, asus Kiik 2013. aastal Tartu ülikooli Pärnu kolledžis õppima ettevõtlust ja projektijuhtumist. Kooli lõpetas ta tänavu juunis *cum laude* ja tema lõputööst tahab kool koostada vaatmiku. Tänavu läks Kiik taas kooli ja nüüd õpib ta magistriõppes Tartu ülikooli Johan Skytte poliitikauuringute instituudis Euroopa õpingute erialal.

Ratase nõunik, peaministri büroo juht

Kuidas mitu aastat varem Keskerakonnast ja poliitikast lahkunud Kiik Ratase teenistusse jõudis? „Riigikogu aseesimehe Jüri Ratase eelmine nõunik läks 2012. aastal pensionile ja mind soovitati tema asemele. Kohtusime Jüri Ratasega ning ta otsustas mind oma nõunikuks kutsuda. Nõustusin pärast põhjalikku kaalumist, sest tegemist on väga vastutusrikka institutsiooni ja positsiooniga,” meenutas Kiik.

Ratase nõunikuna saatis Kiik näiteks pressiteateid ja aitas riigikogu asespiikrit ka tolle tegemistes korvpalliliidu presidendina. Nii on Kiik YouTube’i üles laadinud Ratasega seotud videoid: nelja aasta eest lisas ta Jüri Ratase VIII jalgrattavõistluse treileri, kahe aasta eest Jüriöö 671. aastapäeva tähistamise video, kus Ratas kõnet pidas, ja aasta tagasi Eesti korvpalliliidu treileri, mis on rohkem küll imagoreklaam korvpallile. (Ratas on korvpalliliidu president olnud neli aastat, uus juht valitakse liidule 18. detsembril toimival korvpalliliidu üldkogul.)

Ratase nõunikuna töötas Kiik selle ajani välja, kuni Ratas üle-eelmisel nädalal peaministriks sai. Nõnda sai riigikogu aseesimehe nõunikust sujuvalt 24. novembril peaministri büroo juht. Peaministri bürood on Kiik juhtinud küll vaid paar nädalat, kuid juba venivad tööpäevad sageli hilisõhtusse. Samas väsitav see kõik tema kinnitusel pole. „See on väga huvitav töö. On huvitavad inimesed, professionaalsed inimesed, oma ala eksperdid, iga päev õpid midagi uut. Kindlasti peab tegelema ka tõsisemate probleemidega – just täna (möödunud pühapäeval – toim.) helistas Teie hea kolleeg Eesti Päevalehest Martin Repinski teemal. Töö on nagu ikka: kuskil pole täiuslikku, ei saa ainult heade asjadega tegeleda hommikust õhtuni,” sõnas Kiik.

Range alkoholipoliitika

Kiik kuulub juba 2007. aasta algusest Eesti Karskusliitu ja toetab seda MTÜ-d igakuiselt lisaks liikmemaksule ka toetusega. Padukarsklane Kiik enda sõnul pole, küll aga pooldab ta ranget alkoholipoliitikat: reklaami keelamist (sest miks reklaamida toodet, mis on kahjulik), müügipiirangute seadmist (meeldib variant, kus alkohol on kaupluse muust kaubas täiesti eraldatud) ja aktsiisi tõstmist (sest palgad tõusevad ja alkohol ei tohiks muutuda seetõttu kättesaadavamaks).

Ligi kümme aastat tagasi liitus Kiik ka Tallinna Karskusseltsiga. „Astusin ligi kümme aastat tagasi Tallinna Karskusseltsi, sest mul tekkis mõte asuda selles valdkonnas ka ise aktiivsemalt tegutsema. Korraldasime mõned üritused, kuid loobusin üpris varsti ajapuudusel antud MTÜ-ga tegelemisest,” rääkis Kiik, kes juba ammu sellesse seltsi enam ei kuulu. Praegu on MTÜ likvideerimisel ja sisulist tegevust pole sellel majandusaasta aruande järgi kunagi olnud.

Sport ja kultuur

Kiik tegeleb ka spordiga, viimastel aastatel on ta korduvalt osalenud näiteks nii SEB Tallinna maratonil kui ka RMK Kõrvemaa kevadjooksul, samuti mängib ta tennist ja võrkpalli. Oma hobideks peab ta ka malet ja lugemist. Nooremana tegeles Kiik peale Paul Kerese nimelises malekoolis käimisele ka kergejõustiku ja judoga.

Väike kultuuri poole kaldu detail: tänavu septembris toimus Kultuurikatlas tasuta raamatute laat, millele Kiik aitas kaasa korraldades Hooandjas raha kogumist ja olles meediakontakt.

Perekonnaseis: abielus. Kiik on eelmise aasta suvest abielus naisega, kellega elab koos 2009. aasta maikuust.

Kaks küsimust

Millise joone peaks Jüri Ratas peaministrina avalikult ja avalikkusega suheldes võtma?

Peaministri töönaeral on tihedalt täis vastutusrikkaid kohtumisi ja koosolekuid, kuid ajagraafikusse peab jätma piisavalt aega oluliste otsuste avalikkusele selgitamiseks.

Loomulikult ei saa peaminister kommenteerida iga pisidetali, sest nii ei jääks piisavalt aega sisulise töö ning riigi juhtimise jaoks. Olen kindel, et leiame siinkohal mõistliku tasakaalu.

Milline peaks ta töises plaanis olema? Kui otsustav kui läbirääkiv?

Peaminister peab võtma juhtrolli Eesti elu edasiviimisel. Tema töö hõlmab igapäevaseid kohtumisi erinevate ühiskonnagruppidega (töötajad, noored, eakad, ettevõtjad, teadlased jne) ning olulistes sõlmküsimustes selgete seisukohtade kujundamist. Peaminister ei juhi riiki üksinda, vaid on laiapõhjalise meeskonna kapten. See tähendab nii läbirääkimiste pidamist kui ka otsustamist.

DELFI

See leht on trükitud DELFI internetivõrgust

Aadress <https://www.delfi.ee/archive/article.php?id=76385049>